

Tasspositiva sinnen

- en litteraturstudie om hundars mentala hälsa

Pawsitive minds

- a literature study on canine mental health

Melissa Broström Stenberg

Examensarbete/Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Etologi och Djurskyddsprogrammet (kandidat)
Uppsala 2024

Tasspositiva sinnen - en litteraturstudie om hundars mentala hälsa

Pawsitive minds - a literature study on canine mental health

Melissa Broström Stenberg

Handledare: Maria Andersson, SLU, Inst. Tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Examinator: Claes Anderson, SLU, Inst. Tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Omfattning: 15 hp
Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E
Kurstitel: Självständigt arbete i biologi
Kurskod: EX0867
Program/utbildning: Etologi och djurskydd (kandidat)
Kursansvarig inst.: Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Utgivningsort: Uppsala
Utgivningsår: 2024
Upphovsrätt: Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.

Nyckelord: mental hälsa, separationsångest, sorg, aggression, sällskapshundar

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd

Innehållsförteckning

Abstract	4
1. Inledning	5
2. Syfte och frågeställning.....	6
3. Material och metod	7
4. Resultat.....	8
4.1 Sorg	8
4.2 Separationsångest	8
4.3 Aggression.....	9
5. Diskussion	11
5.1 Hundars välbefinnande och mental stimulans.....	11
5.2 Sorg	11
5.3 Separationsångest	12
5.4 Aggression.....	14
5.5 Etiska, samhällsmässiga och hållbarhetsmässiga aspekter	15
5.6 Metodens för- och nackdelar och författarens reflektion	16
5.6.1 Forskning och utmaningar.....	16
5.6.2 Metodens för- och nackdelar	17
5.7 Framtida studier.....	17
6. Slutsats.....	19
7. Referenser	20
Populärvetenskaplig sammanfattning	22
Tack	23

Abstract

In this literature review, we explore the mental health of dogs, focusing on grief, separation anxiety and aggression. Understanding and addressing dogs' mental health is important because it helps prevent unnecessary suffering of the dogs, as directed by animal welfare laws.

Grief in dogs is not fully understood, but it exhibits characteristics like those observed in human grief. Studies suggest that dogs may exhibit behavioral changes following the loss of a companion. However, distinguishing genuine grief from anthropomorphic interpretations remains challenging. Nevertheless, research into this area is vital for enhancing our understanding of dogs' emotional needs and promoting their overall wellbeing.

Separation anxiety ranks among the most prevalent behavioral issues in dogs, often manifesting in distress when left alone. This condition is particularly common in dogs with strong attachments to their owners, leading to behaviors like following the owner closely, exhibiting signs of stress when anticipating separation, and sometimes resorting to destructive behaviors. Treatment usually involves environmental management, behavior modification techniques and medication.

Dog aggression poses significant challenges, both for the animals and the owners of the dogs. While various factors contribute to aggressive behavior, effective management strategies are crucial for preventing incidents and ensuring the safety of humans and other animals. Treatment approaches focus on behavior modification techniques alongside educating dog owners on understanding and addressing their dogs' needs.

To effectively address dogs' mental health, we need a comprehensive strategy that includes preventive measures and owner education. By increasing awareness and empathy for dogs' emotional wellbeing, we can enhance their quality of life and deepen the bond between humans and animals.

1. Inledning

Hundar (*Canis familiaris*) är ett väldigt bra djur att ha som sällskap då de lätt kan forma starka och sociala band till människor (McCrave, 1991). Statistiken från Jordbruksverket (2024) visar att det inte är ovanligt att äga en sällskapshund i Sverige, då det finns 1 133 000 registrerade hundar och 818 000 registrerade hundägare i Sverige. Detta innebär också att vissa hushåll har fler än en hund. Hundar används för olika syften, såsom jakt, vakt, vall och sällskap (Svartberg & Forkman, 2002).

Enligt 2 kap. 1 § djurskyddslagen (2018:1192), hädanefter kallad DL, ska man som djurägare se till att djur ska skyddas mot onödigt lidande och sjukdom och djurägarna ska även se till att behandla djuren väl. Djurägare ska även ha tillräcklig kompetens för att kunna tillgodose djurets behov om de håller eller tar hand om det (2 kap. 3 § DL). Om man då exempelvis har en hund som lider utav separationsångest är det viktigt att hundägaren vet hur hen ska hantera och behandla detta för att inte gå emot vad som står skrivet i DL.

I Europa och USA är beteendeproblem hos hundar en av de vanligaste orsakerna till att hundägare väljer att avliva sina hundar (Hsu & Serpell, 2003). Trots förekomsten av beteendeproblem hos hundar har det forskats lite på vad som orsakar dessa problem (etiologin), deras förekomst och spridning (epidemiologin) och hur de utvecklas hos varje individ (ontogenin) (Hsu & Serpell, 2003). Det händer också att många hundar utsätts för onödigt lidande när omedvetna och felinformerade ägare tar till olämpliga bestraffningar och aversiva träningsmetoder mot hundar som uppvisar beteendeproblem (Hsu & Serpell, 2003). Det är därför viktigt att hundägare får mer kunskaper om sin hunds mentala hälsa. Hundägare bör även informeras om hur de kan behandla och förebygga beteendeproblem och hur de kan förebygga problem med hundars mentala hälsa.

I denna litteraturstudie kommer två beteendeproblem hos hundar att undersökas: separationsångest och aggression. Dessutom kommer sorg hos hundar att undersökas för att förstå hur hundar kan uppleva och uttrycka sorg samt hur detta påverkar deras allmänna välbefinnande. Orsaker och behandling för dessa problem kommer att diskuteras, samt hur hundägare kan arbeta förebyggande för att säkerställa sin hunds mentala välmående.

2. Syfte och frågeställning

Syftet med denna litteraturstudie är att sammanställa och beskriva hundars mentala hälsa i relation till sorg, separationsångest och aggression. Rapporten fokuserar på hundens mentala välmående och hur man eventuellt kan förebygga och hantera detta som hundägare.

I rapporten ska följande frågeställningar besvaras:

1. Hur visar sig sorg hos våra sällskapshundar, och hur påverkas de mentalt efter förlusten av en familjemedlem?
2. Hur visar sig separationsångest hos våra sällskapshundar, och hur kan detta tillstånd förebyggas och behandlas?
3. Hur kan man förebygga och hantera hundaggression?

3. Material och metod

Den metod som har valts för detta arbete är en litteraturstudie som grundar sig på vetenskaplig litteratur. För att försöka svara på frågeställningarna som denna litteraturstudie utgått ifrån har olika vetenskapliga artiklar granskats och sammanställts. Databaserna som användes för att få fram dessa artiklar var SLU-biblioteket och Google Scholar. Utgångspunkten var att använda sökord som; *Dog mental health, dog grief, dog mental illness, dog aggression, separation anxiety, SRD dogs* och *behaviour problems dogs*.

Totalt användes 22 vetenskapliga texter för att svara på frågeställningarna. Urvalet av artiklarna började en bedömning om titeln på artikeln verkade relevant för ämnet 'mental hälsa' hos hundar. Artiklar med titlar som innehöll något av sökorden eller som generellt indikerade att de handlade om relaterade områden, valdes för att granskas vidare. Därefter granskades "abstracten" för att få mer inblick i vad artiklarna handlade om. Om innehållet var relevant för frågeställningarna för denna studie, valdes de ut för att användas. Under sökprocessen hittades ytterligare 43 artiklar som vid det första urvalet ansågs intressanta, men innehållet i dessa var inte tillräckligt relevanta för detta ämne eller så hann dessa inte granskas för denna studie. Vissa av de bortvalda artiklarna handlade exempelvis mer om människans mentala hälsa i stället för hundens eller så diskuterades andra beteendeproblem. Referenserna från de första funna artiklarna granskades också för att hitta ytterligare artiklar som kunde användas för att svara på frågeställningarna. Artiklar som nämndes ofta i andra vetenskapliga publikationer användes främst för att svara på de olika frågeställningarna som denna litteraturstudie grundade sig på.

Även två icke-vetenskapliga webbsidor användes för att få statistik som används för att ge en bättre överblick. Men även lagar och föreskrifter användes som argument i diskussionen. För att få antalet registrerade hundar och hundägare i Sverige användes Jordbruksverket (2024) och för att få statistik över beräknat antal människor som lider utav ångestsyndrom användes World Health Organization (2023). Utöver dessa användes inga andra webbsidor som inte var från vetenskapliga tidskrifter och böcker.

4. Resultat

Resultaten för denna litteraturstudie presenteras nedan och är indelade i tre huvuddelar: sorg, separationsångest och aggression. Varje del undersöker olika aspekter av hundars mentala hälsa, orsaker till dessa problem och känslor, samt metoder för förebyggande arbete och behandling.

4.1 Sorg

Om man betraktar sorg ur ett evolutionärt perspektiv, verkar det troligt att sorg har utvecklats från en stressreaktion som svar på separation från djurets följeslagare och detta har sannolikt lett till att sorg spelat en roll i att upprätthålla grupsammanhållningen hos sociala arter, enligt Averill (1986), som citeras av Walker *et al.* (2016).

Sorg hos hundar och deras möjlighet att kunna sörja är inte helt definierad, vilket liknar de svårigheter som finns i relation till sorg hos människor, speciellt hos unga barn (Uccheddu *et al.*, 2022). Enligt samma studie skapar hundar emotionella band som kan inkludera andra individer, såsom andra hundar, i samma hushåll och om en av dessa individer tas bort, exempelvis genom omplacering eller avlivning, kan hundägare förvänta sig att hunden kommer börja uppvisa beteendeförändringar som kan efterlikna det vi människor ser som sorg.

I studien utförd av Walker *et al.* (2016) tillfrågades hundägare om hundars beteendeförändringar efter att en annan hund i hushållet avlidit. Hundägarna som deltog i studien rapporterade att de noterat en förändring i beteende hos sina hundar. Den beteendekategori som mest rapporterades, totalt 74%, var en förändring i tillgivenhet. Av dessa beskrev 35% att hundarna krävde mer uppmärksamhet och 26% upplevdes vara mer beroende av sin ägare. 42% av hundarna i samma studie uppvisade även förändringar i sömn och 34% av dessa sov under längre tidsperioder. Studien noterade även förändringar i ätbeteende, där 42% av hundarna minskade sitt matintag och 34% åt sin mat i ett långsammare tempo (Walker *et al.*, 2016).

4.2 Separationsångest

Separationsångest är ett av de mest omtalade beteendeproblemen i publicerade studier som har genomförts, både experimentell och retrospektiv forskning inom läran om djurs beteende (etologi) under de senaste fyra decennierna (Overall *et al.*, 2001; Gaultier *et al.*, 2005; Ogata, 2016). Många hundar kan uppleva låga stressnivåer när deras ägare lämnar dem, men det finns hundar med högre känslighet till separation och uppvisar då allvarigare beteendesignaler när de lämnas ensamma (Konok *et al.*, 2018). Separationsångest hos hundar är vanligt förekommande och syns främst hos hundar som har starka emotionella band till sin ägare (Sherman & Mills, 2008). Heath (2002) genomförde en studie, som nämns i Gaultier *et al.* (2005), och nämner att man började använda termen ”*separationsångest*” för att generellt beskriva alla separationsrelaterade problem, men Lenkei *et al.* (2021) nämner även att *separationsrelaterad störning* (hädanefter kallad SRD) är en generell term som ersätter

separationsångest. Båda begreppen kommer att användas i den här studien beroende på vad primärkällan använt.

Inom beteendestörningarnas terminologi för hundar definieras ångest som en känsla av oro inför en förväntad fara eller ett hot (Sherman & Mills, 2008; Ogata, 2016). Sherman och Mills (2008) nämner i sin artikel att ångest kan inkludera olika fysiologiska tecken, såsom ökad hjärtfrekvens, skakningar, ökad salivering, tarmbekymmer och olika beteendeförändringar. Takeuchi *et al.* (2000) skriver att vid allvarliga situationer kan separationsångesten också inducera responser som diarré och självskadebeteende, men dessa responser är mer ovanligt förekommande än exempelvis ökad hjärtfrekvens och skakningar. De beteendeförändringar som kan uppstå vid ångest kan vara exempelvis en förändring i aktivitet, en förändring i hur närgången man är vissa individer och en förändring i aptit (Sherman & Mills, 2008). SRD visar sig via olika beteende- och fysiologiska signaler, såsom destruktiva beteenden som kan synas i hemmet, överdriven vokalisering (som oftast noteras av grannar), och olämplig uriner och eliminering (Konok *et al.*, 2018).

Att hunden visar en extremt stark anknytning till sin ägare är ett tecken på separationsångest och inkluderar beteenden som kretsar kring hundägaren (Sherman, 2008). Dessa beteenden kan vara exempelvis att hunden ständigt följer efter ägaren runt om i huset, stannar väldigt nära och kan uppvisa tecken på stress när ägaren exempelvis stänger dörren till badrummet och lämnar hunden utanför, trots att detta bara är under en kort period (Sherman, 2008). I vissa fall kan hundarna även visa aggressivitet mot ägaren, genom att exempelvis bita mot ägarens händer eller kläder, när hen visar tydligare tecken på att hunden ska lämnas ensam, såsom att plocka upp sin väska eller ta på sig ytterjackan (Sherman, 2008).

I en studie utförd av Pongrácz *et al.* (2017) fann man att hundar som lider utav SRD vokaliserade på ett annorlunda sätt än hundar utan SRD under tiden när deras ägare förberedde sig för att lämna hemmet och när ägaren inte längre var närvarande. Det noterades också att hundar med SRD började gny efter en kortare tid än hundar utan SRD-symtom, både före ägarens avgång och under tiden som hundarna var ensamma under studien utförd av Pongrácz *et al.* (2017).

Enligt Flannigan och Dodman (2001) varierar det mellan studier vilka hundraser som främst drabbas av separationsångest och om separationsångest förekommer oftare hos blandrasiga eller renrasiga hundar. Sherman (2008) nämner att cirka 50% av hundar som deltagit i olika studier är blandraser. På grund av detta anser samma författare att blandraser oftare nämns i studier om separationsångest, vilket visar att detta problem kan vara mer vanligt förekommande hos icke-renrasiga hundar. Pongrácz *et al.* (2017) kom dock fram till att renrasiga hundar gnyr mer än blandrasiga hundar när de lider utav SRD. I Sherman och Mills (2008) nämns en studie av Perry *et al.* (2005) som kom fram till att hundar som bor tillsammans med en ensam djurägare hade 2.5 gånger större risk att visa tecken på separationsångest än hundar som bor med fler än en ägare.

4.3 Aggression

Aggressiva hundar är ett allvarligt problem i vårt samhälle (Pike, 2018). Hundars tänder är vassa och kan orsaka skador på andra individer, såsom barn, vuxna och andra hundar. Ibland händer det att hundägarna beslutar att hundarna lämnas bort eller avlivas på grund av sin

aggressivitet (Pike, 2018). Samma författare skriver även i sin studie att det finns olika typer av aggression; konfliktbaserad aggression (konflikt som uppstår mellan människa och hund), rädslbaserad aggression mot barn, rädslbaserad aggression mot främlingar etcetera. Pike (2018) nämner även i sin artikel att det finns offensiv och defensiv aggression. Offensiv aggression kännetecknas av att hunden angriper offret utan att offret visar några tecken på interaktion och defensiv aggression innebär att hunden försöker öka avståndet mellan sig själv och offret, och detta uppstår vanligtvis efter att offret försökt interagera med hunden (Pike, 2018). Defensiv aggression är en naturlig reaktion när hunden reagerar på hotande stimuli, speciellt när hunden känner sig instängd och inte kan ta sig därifrån (Reisner, 2003).

Våge *et al.* (2010) nämner att i deras studie var hanhundar överrepresenterade i gruppen av aggressiva hundar. Anledningen tros vara på grund av att hanar uppvisar en högre grad av aggressivt beteende som en del av en könsspecifk fenotyp (Våge *et al.*, 2010). Samma författare tror även att miljöfaktorer som påverkar det ena könet mer än det andra kan ha funnits i den studerade populationen. Mer forskning gällande aggression hos de båda könen är behövlig för att kunna fastställa om hanhundar är mer aggressiva än honor.

Det finns olika sätt att behandla och arbeta med aggressivt beteende hos hundar, men det finns tyvärr inte något medicinskt botemedel mot aggression (Pike, 2018). Men det har visat sig att kastrering av hanhundar minskar aggressivt beteende mot andra hanar (Maarschalkerweerd *et al.*, 1997). Samma författare varnar dock för att kastrerade hanhundar kan få vissa biverkningar, såsom ökad aptit. Trots detta kan kastrering fortfarande vara en möjlig åtgärd för att minska på aggressiviteten hos hanhundar.

Om hundägarna beslutar sig för att behålla en hund med aggressivt beteende kommer vissa metoder, exempelvis att hunden bär munkorg eller att ägaren undviker att ge hunden bestraffningar, att vara en av behandlingens viktigaste åtgärder för att förebygga eventuella incidenter där hunden biter någon (Pike, 2018). Samma författare påpekar även att metoderna kommer att minska risken för aggressivitet, avbryta utförandet av aggressiva beteenden och förbättra det problematiska beteendet, vilket kommer att möjliggöra implementeringen av en effektiv behandlingsplan.

5. Diskussion

Litteraturstudiens syfte var att analysera och sammanställa forskning och fakta om hundars mentala hälsa, med särskilt fokus på sorg, separationsångest och aggression. Dessa områden valdes för denna studie på grund av betydelsen för att förstå hundars beteendeproblem. Genom att öka kunskapen inom detta område kan hundägare öka sin förståelse om sin hund och bättre kunna förstå vad som eventuellt kan vara fel med sina hundar, hur man kan förebygga olika beteendeproblem och hur man bäst kan hantera dessa problem. Först diskuteras generella tankar kring ämnet och därefter diskuteras de tre huvudområdena under separata underrubriker. Även etiska, samhällsmässiga och hållbarhetsmässiga aspekter, metodens för- och nackdelar, samt framtida studier diskuteras i slutet av diskussionen.

5.1 Hundars välbefinnande och mental stimulans

Att forska och studera våra husdjurs känslor är viktigt för att vi ska öka vår förståelse och kunskap vad gäller deras välfärd. Det kan i sin tur kan leda till att deras livskvalitet kan öka, och detta är någonting som även Walker *et al.* (2016) anser är viktigt. För att generellt förbättra hundars livskvalitet bör man tillgodose dem med olika stimuli, exempelvis i form av leksaker (Chan *et al.*, 2023). I samma studie visades det att hundar fick en förbättrad välfärd om de fick mer komplexa leksaker, exempelvis i form av puzzel, jämfört med hundar som inte fick några leksaker alls eller om de fick mindre komplexa leksaker, såsom tuggben i nylon eller bollar. Daglig motion, genomförande av positiv träning och schemaläggning av lektider är någonting Sherman och Mills (2008) också rekommenderar för att främja hundars välbefinnande och för att främja positiva interaktioner mellan hund och ägare.

Att hundar lider utav exempelvis sorg eller separationsångest är någonting man måste förebygga och motverka som hundägare för att uppfylla vad som står skrivet i DL. Som tidigare nämnts, enligt 2 kap. 1 § i DL, är det djurägarens ansvar att säkerställa att deras djur skyddas mot onödigt lidande. Detta innebär att om en hund lider av till exempel sorg eller separationsångest, måste hundägaren försöka förebygga och behandla detta för att uppfylla lagens krav. I Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter; saknr L 102, 2 kap. 5 § framgår det att den som ansvarar för en hund bör besitta tillräcklig kompetens. Enligt samma kapitel och paragraf fastställs det även att hundar ska hållas och skötas på ett sätt som tillgodoser deras behov av mental stimulans. Detta kräver att hundägaren har tillräckliga kunskaper, exempelvis hur de kan ta hand om och förebygga hundars beteendeproblem, samt för att säkerställa hundens välbefinnande.

5.2 Sorg

Enligt Walker *et al.* (2016) finns det inte mycket forskning som dokumenterat hur husdjuren reagerar efter att en annan hund i familjen avlidit. Detta är någonting som även jag noterade då jag försökte hitta publikationer som forskat kring detta ämne. Att hundarnas beteende förändrades i Walker *et al.* (2016) är någonting som författarna tar upp och argumenterar om. Den mest trovärdiga orsaken som författarna nämner är att konkurrensen över exempelvis maten och djurägaren försvunnit då den andra individen inte finns närvarande längre i

hushållet. Detta kan vara ett bra argument som motsäger att hundar faktiskt kan uppleva sorg på samma vis som vi människor gör. Det kan dock samtidigt vara ett tecken på att hundarna upplever sorg då de efterliknar människans sorg och detta är Walker *et al.* (2016) tydliga med i artikeln då de inte drar någon direkt slutsats om hundar kan uppleva sorg eller inte.

En annan viktig åtanke som tas upp av Walker *et al.* (2016) är att antropomorfismen kan spela en stor roll i svaren som djurägarna lämnade in, då även djurägarna antagligen upplevde sorg efter att de fått lov att avliva en av sina hundar i familjen. Antropomorfism innebär att vi människor applicerar våra egna känslor på andra arter utan vetenskaplig bakgrund till att de verkligen kan uppleva dessa känslor (Walker *et al.*, 2016). Det innebär att det finns en risk att hundägarna i Walker *et al.* (2016) svarade som de gjorde för att de applicerat sina egna känslor av sorg på sina hundar och såg då dessa beteendeförändringar, som kan efterlikna sorg, för att de själva upplevde den känslan, och detta är någonting som även författarna argumenterar om.

Uccheddu *et al.* (2022) nämner hur viktigt det är att forska om hur hundar upplevs hantera händelser när andra individer i familjen försvunnit; i deras studie gällde det avlivning, och tror att det kan vara till hjälp för att vi människor ska kunna känna igen hundarnas emotionella behov. Detta bör vara en viktig välfärdsfråga (Uccheddu *et al.*, 2022) och som nämns i inledningen av denna litteraturstudie är det beräknat att det finns 1 133 000 registrerade hundar och 818 000 registrerade hundägare i Sverige (Jordbruksverket, 2024). Detta visar att en del av ägarna minst har två hundar i sitt hushåll och därav är det troligt att en av dessa kommer att uppleva förlusten av sin kamrat. Det måste vara tillräcklig motivering till fortsatt forskning inom området.

Sorg hos våra sällskapshundar yttrar sig genom olika beteendeförändringar, såsom ökad tillgivenhet, förändrad sömn och aptit (Walker *et al.*, 2016). Dock är det oklart om dessa beteenden speglar sorg eller om de är resultatet av andra faktorer som brist på konkurrens om resurser i omgivningen (Walker *et al.*, 2016). Antropomorfism, där ägare överför sina egna känslor på sina hundar, kan påverka tolkningen av hundars sorg (Walker *et al.*, 2016), vilket innebär att mer forskning kring hur hundar hanterar förlust av familjemedlemmar är viktigt för att förstå deras emotionella behov och för att kunna säkerställa deras välbefinnande (Uccheddu *et al.*, 2022).

5.3 Separationsångest

Bandet som finns mellan en mor och hennes barn är ett tydligt exempel på en extremt stark anknytning (McCrae, 1991). Trots att det finns variationer mellan olika individer och arter, visar unga djur vanligtvis ökad aktivitet och vokalisering som svar när de separeras från sin mor och när de sedan återförenas igen minskar vanligtvis detta svar (McCrae, 1991). Om en hund lider utav separationsångest kan bandet mellan hund och ägare skadas (Sherman & Mills, 2008) och i vissa fall kan det hända att hundarna lämnas bort eller avlivas (Sherman, 2008). Bandet emellan hund och människa kan skadas genom att exempelvis ägaren blir irriterad vid hemkomst då hunden genomfört destruktiva beteenden eller urinerat inomhus och då bestraffar hunden.

Hos hundar tror man att det som lett till att individerna lider av separationsångest beror på att de är väldigt tillgivna sin ägare eller att de har ett högt förtroende till dem samtidigt som hunden har en underliggande ångest (Takeuchi *et al.*, 2000).

Om det endast finns tecken på separationsångest när ägaren är borta bör en diagnos baserad på beteendeobservationer övervägas (Sherman & Mills, 2008). Samma författare beskriver att de mest tydliga tecknen på separationsångest är de tecken ägaren upptäcker när hen kommer hem. Dessa tecken kan inkludera förstörda samt förflyttade föremål, olämplig urinering eller defekation från en hund som vanligtvis är rumsren, överdriven salivering och vokalisering av stress som kan höras när man är utanför hemmet (Sherman & Mills, 2008). Samma författare skriver även att många sällskapshundar som lider utav separationsångest kan uppleva ångesten så allvarligt att de kan krossa dörrhandtag med sina tänder och att det tidigare hänt att hundar hoppat ut igenom glasfönster för att försöka återförenas med deras ägare. När ägaren återvänt hem kan hunden med separationsångest även uppvisa överdriven långvarighet och intensitet i sitt välkomnande (Sherman & Mills, 2008).

Sherman och Mills (2008) anser att hundar som lider utav separationsångest bör få en behandling direkt. Dessa behandlingar kan bestå utav att informera ägare om separationsångest, att utföra miljömässiga förändringar, beteendemodifikationstekniker och att administrera terapeutiska medel, såsom beteendemediciner och feromoner. Ett exempel på en medicinering som kan ges till hundar som lider av separationsångest är tabletter som innehåller en aktiverande ingrediens, fluoxetinhydroklorid, och dessa tabletter ges en gång om dagen till hundar som fått dessa utskrivna av en veterinär (Forte Healthcare, 2021). Den aktiverande ingrediensen, som även kallas Reconcile, är en selektiv serotoninåterupptagande inhibitor, som blev en godkänd medicinering år 2007 (Sherman & Mills, 2008).

Beteendemodifikationstekniker som ägare kan utföra kan vara att ägaren belönar hunden när den uppför sig som lugn och lydig, och att ägaren undviker att belöna beteenden som är uppmärksamhetssökande (Sherman & Mills, 2008). Om hunden behåller lugnet innan ägaren ska lämna hunden ensam eller om hunden kan stanna i ett rum utan att hastigt följa efter ägaren kan ägaren berömma hunden för att den varit lugn och lydig. Samma författare nämner även att om hunden utför uppmärksamhetssökande beteenden bör ägaren vända sig bort eller gå undan för att inte förstärka detta beteende, då risken finns att det förhindrar att hunden lär sig att vara ensam. Några exempel på miljömässiga förändringar kan vara att man lämnar hunden i en del av huset som hunden upplever är tryggt och säkert (Sherman & Mills, 2008).

Jag tror även att man kan utföra gradvis avskedsträning för att hunden ska lära sig att ägaren kommer tillbaka hem och att separationen bara är tillfällig. Dock bör detta ske under flera omgångar och i korta perioder för att inte hunden ska få fler negativa känslor kring separation som eventuellt kan förvärra beteendet ytterligare.

Simpson (2000), som nämns i Lenkei *et al.* (2021) skriver att i vanliga fall brukar milda nivåer med separationsångest inte orsaka några välfärdsproblem, men nivåerna för stressreaktionerna kan vara kraftigare, vilket leder till att dessa räknas som beteendeproblem. Lenkei *et al.* (2021) nämner då att man kan anta att stressen som uppstår vid separation från sin ägare kan vara associerade med flera inre tillstånd hos hunden. Hur kraftigt det inre tillståndet är kan påverka beteendena som observeras när hunden är i separationsfasen (Lenkei *et al.*, 2021). Samma författare informerar också att det inte har fastställts att det bara är ångest som är ansvarig för de beteenden som uppstår vid separationen.

Att informera hundägare om separationsångest är väldigt viktigt då de ibland kan tro att de beteenden som hundarna utför beror på att de är trotsiga (Sherman, 2008). Att undervisa hundägarna kan förbättra deras kunskaper att de förstå hundens sociala signaler mer och för att förstå de olika beteendemodifieringstekniker som de kan genomföra med sin hund (Sherman, 2008). Ibland händer det även att hundägarna förvärrar de oönskade beteendena hunden utför genom att de straffar hundarna långt efter att de misskött sig (Takeuchi *et al.*, 2000). Sherman och Mills (2008) uppmärksammar i sin artikel att hundar kan acceptera andra individer, exempelvis annan hund, som godkända ersättare till sin ägare när de ska lämnas ensamma. Författarna rekommenderar även att man kan lämna hundarna på exempelvis daghem under tiden man är borta för att undvika att hundarna måste lämnas ensamma hemma. Om hundägarna blir informerade om olika sätt att behandla hundarnas separationsångest och att de får hjälp med behandlingen kommer det att stärka bandet mellan hund och ägare, och även minska risken för att hundarna blir onödigt avlivade eller bortlämnade. Overall *et al.* (2001) tror att det är en stor del hundar som lider av separationsångest och tror även att alla dessa individer kan få det bättre genom att de får en behandling för detta.

Separationsångest hos våra sällskapshundar visar sig genom beteenden som ökad tillgivenhet, destruktiva beteenden skakningar, ökad salivering och förändringar i aptit och aktivitet (Sherman & Mills, 2008). Om hunden uppvisar beteenden där hunden ständigt följer efter ägaren runt om i huset, stannar väldigt nära och uppvisar tecken på stress när ägaren exempelvis stänger dörrar emellan sig själv och hunden kan detta tyda på separationsångest (Sherman, 2008). Separationsångest förekommer främst hos hundar med starka emotionella band till sin ägare (Sherman & Mills, 2008). För att förebygga och behandla detta tillstånd rekommenderas miljömässiga förändringar, såsom gradvis avskedsträning, beteendemodifikationstekniker och i vissa fall användning av terapeutiska medel (Sherman & Mills, 2008). Att informera och undervisa hundägare om separationsångest är avgörande för att stärka bandet mellan hund och ägare och minska risken för oönskade beteenden samt avlivning eller övergivande av hunden (Overall *et al.*, 2001).

5.4 Aggression

Arata *et al.* (2014) anser att det är viktigt att ta hänsyn till hur hundar reagerar på olika stimuli när det kommer till hur man kan förebygga och behandla hundaggression. En vanlig anledning till att hundar avlivas beror på att de visat aggressivt beteende mot människor och detta har en betydande inverkan på djurskyddet (Våge *et al.*, 2010). Det är nödvändigt att öka förståelsen för orsakerna bakom hundaggression och eventuellt forska mer om det finns genetiska risker för aggressivt beteende. På så sätt kan både högrisk- och lågriskhundar identifieras mer tydligt och behandlas på olika sätt (Våge *et al.*, 2010).

I en studie från 2010 användes totalt 50 aggressiva hundar, alla kom från familjer, och många av de aggressiva hundarna avlivades på grund av sitt aggressiva beteende (Våge *et al.*, 2010). Jag tror att man hade kunnat undvika avlivningen om de fått rätt behandling, då exempelvis Pike (2018) skriver att rätt hanteringsmetod av hunden kommer att minska risken för aggressivitet och även minska att hunden utför dessa beteenden. När en ägare har en hund som uppvisar aggressivt beteende bör de omedelbart söka råd från sin veterinär av flera skäl, då aggression kan, speciellt plötslig aggression, bero på en underliggande medicinsk orsak (Pike, 2018). Dock finns det inget botemedel för aggression, utan om man som hundägare

beslutar att man vill behålla sin hund kommer förebyggande träning med hunden att vara en av behandlingens huvudprinciper för att förhindra ytterligare fall med bitskador (Pike, 2018).

Innan en behandling och hanteringsmetod av hundaggression påbörjas är det viktigt att noggrant kontrollera alla tidigare episoder där hunden visat aggression samt att en diagnos fastställs (Pike, 2018). Samma författare påpekar också att det är viktigt att en veterinär fastställer om aggressionen är offensiv eller defensiv. Både offensiv och defensiv aggression har sitt ursprung i rädsla och den offensiva aggressionen kan vara mycket farligare för offret då hunden, utan någon form av interaktion från offret, kan attackera och skada hen, vilket innebär att en mycket mer strikt hanteringsplan måste följas (Pike, 2018).

Reisner (2003) nämner att begreppet '*defensiv*' aggression är samma som '*rädslebaserad*' aggression, men det upplevdes att Pike (2018) anser att defensiv aggression är en egen kategori av aggression baserat på hur författaren skrivit om de olika kategorierna. Det skulle möjligtvis vara så att de kategorier som Pike (2018) diskuterar kring är uppdelade i '*Offensiv*' aggression och '*Defensiv*' aggression, men det är ingenting som författaren klargör i sin artikel, därav valde jag att se dessa som olika i denna studie. Ångest kan också vara en faktor i utvecklandet av aggressivt beteende tror Reisner (2003). Samma författare nämner att om man kan följa händelseförloppet bakom ett hundbett, kan man ofta se att det grundat sig på oro eller en stressig situation som inträffade strax före bettet.

För att förebygga och hantera hundaggression är det viktigt att förstå olika typer av aggression, såsom konfliktbaserad eller rädslebaserad aggression (Våge *et al.*, 2010; Pike, 2018). Hantering av hunden och implementering av en effektiv behandlingsplan är avgörande för att minska risken för aggressiva attacker och förbättrar även beteendet (Pike, 2018). Hundägare bör också rådfråga veterinär för att utesluta eventuella underliggande medicinska orsaker till aggressionen innan de påbörjar en behandlingsplan (Pike, 2018).

5.5 Etiska, samhällsmässiga och hållbarhetsmässiga aspekter

Som påpekats tidigare i denna litteraturstudie är det viktigt att man prioriterar och arbetar med hundars mentala hälsa för att minska risken för beteendeproblem och att bandet mellan hund och ägare skadas (Sherman & Mills, 2008). Vi människor har ett moraliskt ansvar att ta hand om och främja välbefinnandet hos de djur vi tar hand om, detta inkluderar hundar. Att ignorera eller försumma deras mentala hälsa skulle gå emot detta ansvar och även mot DL. Enligt 2 kap. 2 § i DL ska man hålla och sköta djur i en god djurmiljö som förebygger beteendestörningar och för att främja deras välfärd. Om man inte tar hand om och motverkar mentala problem hos hundar kan det leda till lidande och sämre välbefinnande hos dem (Takeuchi *et al.*, 2000; Overall *et al.*, 2001; Sherman & Mills, 2008; Våge *et al.*, 2010; Pongrácz *et al.*, 2017; Pike, 2018). Därför är det viktigt att det forskas kring dessa problem för att hitta sätt att minska på deras lidande och för att främja deras välmående.

Det är viktigt att samhället tar ansvar och lär sig om hundars behov och beteende för att främja hundarnas välfärd. I dagens samhälle tänker man inte på att hundars mentala hälsa kan påverkas negativt på samma sätt som hos oss människor, baserat på den tillgängliga litteraturen gällande ämnet, och det måste förändras. Hundar är en del av familjen och om de lider utav mentala problem kan det efterliknas att man ignorerar en annan älskad familjemedlem eller en vän. Om man främjar hundarnas mentala hälsa genom att man forskar

och behandlar detta kan det förhoppningsvis bidra till deras långvariga välfärd. När hundar mår bra både fysiskt och mentalt minskar det risken för framtida hälsoproblem och behovet av kostsamma veterinärbehandlingar. Relationen mellan hund och ägare förbättras också genom att detta forskas om då veterinärer och andra kunniga får mer kunskaper kring detta som kan hjälpa hund och ägare med eventuella förebyggande åtgärder mot mentala problem. Det bidrar även till en ökad möjlighet till positiv interaktion mellan människor och hundar, vilket kan främja ett hållbart samhälle.

Det är även viktigt att överväga de miljömässiga aspekterna vid behandling och förebyggande arbete med hundars mentala hälsa. Till exempel kan användningen av vissa mediciner, såsom de mediciner man kan ge mot separationsångest, ha konsekvenser för miljön. Medicinerna som utsöndras från hundens kropp kan eventuellt kunna påverka vilda djur och ekosystem på land, men även hamna i vatten och då även påverka ekosystem i vatten. Genom att kunna välja miljövänliga metoder och produkter vid kan man inte bara främja hundarnas välbefinnande, utan också minimera påverkan på miljön.

5.6 Metodens för- och nackdelar och författarens reflektion

Syftet med denna litteraturstudie var att samla information om hundars mentala hälsa och hur man som hundägare kan behandla och förebygga problem med detta. På grund utav bristande forskning upplevdes det vara svårt att hitta och sammanställa denna litteraturstudie och många gånger ändrades innehållet utefter det som gick att komma åt.

5.6.1 Forskning och utmaningar

Jag noterade att det fanns betydligt mer forskning gällande separationsångest än de resterande två delarna som låg som grund för denna studie. Det fanns inte mycket forskning generellt kring hundarnas mentala hälsa och hur man som hundägare kan behandla och förebygga problem som kan uppstå med detta. World Health Organization (2023) beräknade år 2019 att 301 miljoner människor lider utav ångestsyndrom och hundar, liksom människor, är en social art och därav tror jag att även hundar bör kunna uppleva former av mental ohälsa. Men det behövs mer forskning för att kunna fastställa detta.

En betydande faktor som är bidragande till den dåliga forskningen inom området 'Beteendeproblem hos hundar' är den praktiska svårigheten att observera sällskapshundar i deras naturliga miljö (Hsu & Serpell, 2003). Att genomföra detaljerade beteendeobservationer av hundar i deras hemmiljö är både ansträngande och påträngande för de inblandade och beteendeproblemen kan vara svåra att se eller som kan påverkas av en extern observatör under tiden som studien skulle pågå (Martin & Bateson, 1993; Hsu & Serpell, 2003). Enkätstudier är inte heller alltid säkra då, som diskuterats tidigare av Walker *et al.* (2016), antropomorfismen kan spela en stor roll i svaren man får in och detta måste man ha i åtanke om man ska planera att utföra en enkätstudie om detta.

På grund av att det inte finns mycket forskning vad gäller hundarnas mentala hälsa har det varit svårt att välja ut artiklar som kändes relevanta för studien. Målet var att försöka hitta nyare artiklar, men på grund av begränsad tillgång blev jag tvungen att inkludera äldre artiklar, såsom Takeuchi *et al.* (2000) och McCrave (1991). Trots artiklarnas ålder ansåg jag att dessa artiklar ändå passade i min studie, då de nämnts i andra studier (e.g. Gaultier *et al.*,

2005; Sherman & Mills, 2008; Ogata, 2016; Pongrácz *et al.*, 2017). Takeuchi *et al.* (2000) tar upp mycket som var relevant för den frågeställning jag undersökte vad gäller separationsångest. McCrave (1991) är en äldre artikel som jag försökte undvika att använda, men författaren tar upp mycket diagnoskriterier för separationsångest och även exempelvis bandet mellan mor och barn, som jag gärna tog med i min studie för att göra en liknelse med bandet som finns mellan ägare och hund.

5.6.2 Metodens för- och nackdelar

Valet att genomföra denna studie i form av en litteraturstudie hade sina nackdelar och fördelar. Den största nackdelen är den bristande forskningen gällande hundars mentala hälsa. Detta har inneburit att en del äldre artiklar har fått lov att användas, med risken att dessa kan innehålla utdaterade information. För att minimera denna risk har jag försökt att använda äldre artiklar som nämns i nyare publikationer, då jag bedömde att deras innehåll fortfarande var relevant. En fördel med denna metod var möjligheten att breda ut innehållet i studien med hjälp av litteratur. Om studien hade genomförts med en annan metod hade det troligtvis inte varit möjligt att inkludera alla tre områdena som denna studie behandlade. Genom att välja en litteraturstudie som metod kunde en omfattande översikt ges som annars kunde ha varit svårt med praktiska metoder, såsom enkätstudier eller observationsstudier.

Sökorden som användes för att hitta studier kan ha begränsat antalet artiklar som dök upp. Jag kan ha formulerat orden fel samt använt mindre vanliga termer för de olika delarna. Även vilket begrepp för separationsångest som använts för denna litteraturstudie kan ha spelat en roll i resultatet av artiklar. Som tidigare nämnts finns det olika begrepp att använda för 'separationsångest', såsom 'separationsrelaterad störning' (Lenkei *et al.*, 2021), vilket innebär att vissa relevanta artiklar troligtvis kan ha missats i sökningen. De vanligaste artiklarna som dök upp under letandet handlade mer om hundägarnas mentala hälsa och hur hundarna påverkar detta, vilket innebar att dessa artiklar valdes bort. Sekundärkällor försöktes att undvikas, men Averill (1986), Simpson (2000), Heath (2002) och Perry *et al.* (2005) valdes ändå att tas med då deras fakta upplevdes nödvändig för frågeställningarna till denna studie. Utöver dessa användes inga andra sekundärkällor.

5.7 Framtida studier

Trots begränsningarna i tillgången på litteratur, ger denna studie viktiga insikter om behovet av ytterligare forskning om hundars mentala hälsa. Med tanke på hundars roll som familjemedlemmar är det viktigt att utveckla bättre metoder för att förebygga och behandla beteendeproblem. Studien bidrar till bättre förståelse om hundars mentala hälsa och visar behovet av mer omfattande och specifik forskning inom detta område. Denna översikt kan användas som en grund för framtida studier som vill utveckla strategier för att hantera och förebygga beteendeproblem hos hundar.

Det är nödvändigt att genomföra observationsstudier på hundar som har olika beteendeproblem för att försöka få ihop mer information kring hur dessa kan se ut, hur de kan behandlas och eventuellt förebyggas. Dock har det nämnts tidigare att detta är problematiskt att utföra då observationsstudier kan upplevas som påträngande för alla inblandade (Martin & Bateson, 1993; Hsu & Serpell, 2003). Jag tror exempelvis att observationsstudier kan vara

problematiskskt att genomföra om man vill utföra fler studier om ämnet 'sorg hos hundar', då detta kan vara svårt att planera in och förbereda för. Om hunden ska uppleva sorg behöver den troligtvis ha en relation till den avlidna individen och detta innebär då att hunden kan behöva längre tid att bygga upp denna relation. När en individ dött vill säkert inte de kvarlämnade familjemedlemmarna ha en extern person i sin omgivning som genomför en studie. Därav tror jag att denna form av studie kan vara svår att genomföra, men fortfarande behövlig. Man kan eventuellt be hundägare spela in hundens beteenden som sakkunniga forskare sedan kan granska och bedöma. Dock kan även detta vara besvärligt för hundägare, vilket innebär att man måste ha detta i åtanke om man vill utföra studien på detta sätt.

Att utföra fler studier för att jämföra mer mellan olika raser och kön hade också varit nödvändigt för att kunna se skillnader och likheter mellan dessa, då exempelvis hanhundar var överrepresenterade i Våge *et al.* (2010). Det kan vara bra att forska om för eventuellt kunna utveckla bättre behandlingsplaner eller hanteringsmetoder beroende på kön eller ras.

Första målet med denna studie var att ta reda på om hundar kan vara deprimerade, men det fanns inte mycket forskning kring detta, och jag anser att detta bör forskas om i framtiden. Potentiella frågeställningar för detta kan vara; "Kan hundar vara deprimerade?", "Hur behandlar man hundar som är deprimerade?" och "Vilka faktorer påverkar den mentala hälsan hos hundar?". Utöver detta hade det varit nödvändigt att forska om andra beteendeproblem och känslor hos hundar, exempelvis rädsla, olydnad och rivalitet, för att utvidga kunskaperna kring dessa beteenden.

6. Slutsats

Syftet med denna litteraturstudie var att undersöka två beteendeproblem; separationsångest och aggression, samt sorg hos våra sällskapshundar.

För det första undersöktes hur sorg visar sig hos våra sällskapshundar och hur de mentalt påverkas efter förlusten av en familjemedlem. Resultaten visar att sorg hos sällskapshundar visar sig genom beteendeförändringar som ökad tillgivenhet samt förändrad sömn och aptit. Det är dock oklart om dessa beteenden speglar sorg eller om andra faktorer kan vara orsaken.

Det andra som undersöktes var hur separationsångest yttrar sig hos våra sällskapshundar och vilka metoder som finns för att förebygga och behandla detta tillstånd. Resultaten tyder på att separationsångest yttrar sig genom exempelvis destruktiva beteenden, skakningar och ökad salivering. För att förebygga och behandla detta tillstånd rekommenderas bland annat beteendemodifikationstekniker och mediciner. Att utbilda hundägare om separationsångest är också avgörande för att minska risken för oönskade beteenden samt att hunden avlivas eller överges.

Slutligen undersöktes hur man kan förebygga och hantera hundaggression. För att förebygga och hantera hundaggression är det viktigt att man först tar reda på vilken form av aggression hunden uppvisar och sedan implementera en lämplig behandlingsplan. Det är dock viktigt att hundägare rådfrågar veterinär för att utesluta eventuella andra medicinska orsaker till aggressionen innan behandlingsplanen påbörjas.

Sammanfattningsvis visar denna studie vikten av att förstå sorg, separationsångest och aggression hos sällskapshundar för att förbättra deras välmående och relationen till deras ägare.

7. Referenser

- Arata, S., Takeuchi, Y., Inoue, M. & Mori, Y. (2014). " Reactivity to Stimuli" Is a Temperamental Factor Contributing to Canine Aggression. *PLoS One*, 9(6), e100767.
- Chan, K., Arellano, C. & Horowitz, A. (2023). Here Puppy, Chew on This: Short-Term Provision of Toys Does Not Improve Welfare in Companion Dogs. *Animals*, 13(21), 3340.
- Djurskyddslag (2018:1192)
- Flannigan, G. & Dodman, N. H. (2001). Risk factors and behaviors associated with separation anxiety in dogs. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 219(4), 460-466.
- Forte Healthcare (2021) <https://doi.org/10.1002/vetr.1189>, använd 2024-05-08
- Gaultier, E., Bonnafous, L., Bougrat, L., Lafont, C. & Pageat, P. (2005). Comparison of the efficacy of a synthetic dog-appeasing pheromone with clomipramine for the treatment of separation-related disorders in dogs. *Veterinary record*, 156(17), 533-538.
- Hsu, Y. & Serpell, J. A. (2003). Development and validation of a questionnaire for measuring behavior and temperament traits in pet dogs. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 223(9), 1293-1300.
- Jordbruksverket (2024) <https://jordbruksverket.se/e-tjanster-databaser-och-appar/e-tjanster-och-databaser-djur/hundregistret/statistik-ur-hundregistret> , använd 2024-04-28
- Konok, V., Marx, A. & Faragó, T. (2019). Attachment styles in dogs and their relationship with separation-related disorder—A questionnaire based clustering. *Applied animal behaviour science*, 213, 81-90.
- Lenkei, R., Faragó, T., Bakos, V., & Pongrácz, P. (2021). Separation-related behavior of dogs shows association with their reactions to everyday situations that may elicit frustration or fear. *Scientific Reports*, 11(1), 19207.
- Maarschalkerweerd, R. J., Endenburg, N., Kirpensteijn, J. & Knol, B. W. (1997). Influence of orchietomy on canine behaviour. *Veterinary Record*, 140(24), 617-619.
- Martin, P. & Bateson, P. (1993) Effects on the observer on the subject. I: Measuring Behaviour: An introductory Guide (Red. P, Martin & P. Bateson. England: Cambridge University Press
- McCrave, E. A. (1991). Diagnostic criteria for separation anxiety in the dog. *Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice*, 21(2), 247-255.
- Ogata, N. (2016). Separation anxiety in dogs: What progress has been made in our understanding of the most common behavioral problems in dogs? *Journal of Veterinary Behavior*, 16, 28-35.
- Overall, K. L., Dunham, A. E. & Frank, D. (2001). Frequency of nonspecific clinical signs in dogs with separation anxiety, thunderstorm phobia, and noise phobia, alone or in combination. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 219(4), 467-473.

- Pike, A. (2018). Managing Canine aggression in the home. *Veterinary Clinics: Small Animal Practice*, 48(3), 387-402.
- Pongrácz, P., Lenkei, R., Marx, A. & Faragó, T. (2017). Should I whine or should I bark? Qualitative and quantitative differences between the vocalizations of dogs with and without separation-related symptoms. *Applied animal behaviour science*, 196, 61-68.
- Reisner, I. R. (2003). Differential diagnosis and management of human-directed aggression in dogs. *Veterinary Clinics: Small Animal Practice*, 33(2), 303-320.
- Sherman, B. L. (2008). Separation anxiety in dogs. *Compendium*, 30(1), 27-42.
- Sherman, B. L. & Mills, D. S. (2008). Canine anxieties and phobias: an update on separation anxiety and noise aversions. *Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice*, 38(5), 1081-1106.
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2020:8) om hållande av hundar och katter; saknr L 102
- Svartberg, K. & Forkman, B. (2002). Personality traits in the domestic dog (*Canis familiaris*). *Applied animal behaviour science*, 79(2), 133-155.
- Takeuchi, Y., Houpt, K. A. & Scarlett, J. M. (2000). Evaluation of treatments for separation anxiety in dogs. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 217(3), 342-345.
- Uccheddu, S., Ronconi, L., Albertini, M., Coren, S., Da Graça Pereira, G., De Cataldo, L., Haverbeke, A., Mills, D. S., Pierantoni, L., Riemer, S., Testoni, I. & Pirrone, F. (2022). Domestic dogs (*Canis familiaris*) grieve over the loss of a conspecific. *Scientific reports*, 12(1), 1920.
- Våge, J., Wade, C., Biagi, T., Fatjó, J., Amat, M., Lindblad-Toh, K. & Lingaas, F. (2010). Association of dopamine- and serotonin-related genes with canine aggression. *Genes, Brain and Behavior*, 9(4), 372-378.
- Walker, J. K., Waran, N. K. & Phillips, C. J. (2016). Owners' perceptions of their animal's behavioural response to the loss of an animal companion. *Animals*, 6(11), 68.
- World Health Organization (2023) <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-disorders> , använd 2024-05-01

Populärvetenskaplig sammanfattning

Denna litteraturstudie undersökte tre huvudområden inom hundars mentala hälsa: sorg, separationsångest och aggression. Totalt granskades 22 vetenskapliga texter för att besvara på frågeställningarna om hur dessa problem visar sig hos hundar och hur hundägare kan förebygga, hantera och behandla dem.

Sorg hos hundar är inte väl definierat. Hundar kan visa beteendeförändringar som ökad tillgivenhet, förändrade sömnvanor och aptit efter förlusten av en familjemedlem. Dessa förändringar kan dock bero på att konkurrensen om resurser försvunnit eller för att ägaren applicerat sina egna känslor på hunden.

Separationsångest är ett vanligt problem hos sällskapshundar som har starka emotionella band till sin ägare. Symtom på separationsångest inkluderar ökad hjärtfrekvens, skakningar och destruktiva beteenden, såsom förstörda föremål, när hunden lämnas ensam. Hantering av separationsångest fokuserar främst på att minska ångesten genom exempelvis träning, miljöförändringar och eventuellt medicinering.

Aggressivt beteende hos hundar är ett allvarligt problem som kan leda till att hundar omplaceras eller avlivas. Aggression kan dock förbättras genom rätt hanteringsmetod och vid olika beteendemodifikationer, men man bör uppsöka en veterinär innan man påbörjar något sådant.

En viktig observation i denna litteraturstudie var att det inte finns mycket forskning kring hundars mentala hälsa. Forskning inom detta område är viktigt för att förbättra hundarnas livskvalitet. Hundägare måste vara medvetna om sina djurs behov och kunna hantera beteendeproblem för att uppfylla kraven i Djurskyddslagen (2018:1192). Mental stimulans och korrekt behandling av problem såsom sorg, separationsångest och aggression är avgörande för hundarnas välfärd.

Tack

Jag skulle vilja börja med att tacka min handledare Maria Andersson som hjälpt och stöttat mig igenom min arbetsprocess och som har kommit med bra tips och tankeställningar när jag fastnat. Jag vill även tacka min kritiska vän Malin Hylland som också hjälpt mig i mitt arbete med bra tips på förbättringar och förändringar i min text.

Sen vill jag gärna tacka min hund som tagit med mig ut på promenader för att ge mig lite D-vitamin och frisk luft, och som även varit ett mentalt stöd för mig under denna period.

Jag vill även tacka min sambo som funnits där för mig och stöttat mig både mentalt och fysiskt. Men även som handlat sötsaker till mig när jag känt att jag behövt någonting när jag skrev denna studie.

Andra som jag vill tacka är min mamma, min pappa, min farmor, min farfar och mina kompisar.

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Även om du inte publicerar fulltexten kommer den arkiveras digitalt. Om fler än en person har skrivit arbetet gäller krysset för samtliga författare. Du hittar en länk till SLU:s publiceringsavtal på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.